

Motion till riksdagen
2009/10:U209

av Lars Ohly m.fl. (v)

En utrikespolitik för allas rätt till sin kropp och sexualitet

1 Innehållsförteckning

2	Förslag till riksdagsbeslut.....	2
3	Inledning.....	4
4	Läget i världen.....	4
5	En samlad utrikespolitik för allas rätt att bestämma över sin kropp och sexualitet.....	5
6	Arbetet inom FN.....	6
7	Arbetet inom EU och Europarådet.....	8
8	Utvecklingssamarbete.....	10
9	Frivilligorganisationernas roll i och utanför Sverige.....	11

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram en handlingsplan utifrån SRHR-policyn för hur frågor om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter ska inkluderas i den samlade utrikespolitikens alla delar och i alla strategier rörande utveckling, konflikthantering, handel, demokrati och mänskliga rättigheter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med en handlingsplan för hur man ska förstärka kompetensen rörande SRHR (inklusive hbt) inom Utrikesdepartementet.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i FN bör verka för en konvention om avskaffande av all diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i FN-sammanhang bör verka för att mandatet för FN:s råd för mänskliga rättigheter även ska inkludera sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter såväl som rätten att uttrycka sin sexualitet och könsidentitet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att alla mottagare av bilateralt bistånd utvecklar nationella handlingsprogram för arbetet med SRHR.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för EU och FN måste arbeta för ökade resurser till och prioritering av arbetet med att minska mödradödligheten och uppnå millenniemål fem.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom EU ska verka för att ytterligare åtgärder vidtas mot de medlemsländer som inte efterlever de mänskliga rättigheterna avseende sexuell läggning och könsidentitet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för EU ska verka för en skärpning av Köpenhamnskriterierna avseende hbt-personers rättigheter.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för EU ska verka för att rätten till laglig och säker abort ska betraktas som en grundläggande mänsklig rättighet.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att minst 10 % av biståndsbudgeten ska öronmärkas för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Fel! Okänt namn på

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de analyser och strategier som ligger till grund för Sveriges internationella utvecklingssamarbete ska lyfta fram kvinnors och mäns tillgång till sexuell och reproduktiv hälsoservice, inklusive tillgång till preventivmedel, kondomer och annan materiel som används vid förlösningar och utförandet av säkra aborter.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en utvärdering av Sidas nuvarande handlingsplan för hbt-frågor bör komma till stånd under 2009 och att en ny handlingsplan utarbetas.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett ökat och långsiktigt stöd till IPPF.

¹ Yrkande 2 hänvisat till KU.

Fel! Okänt namn på

3 Inledning

Att få bestämma över sin egen kropp och uttrycka sin egen sexualitet är grundläggande mänskliga rättigheter. Demokrati förutsätter att alla medborgare har såväl kunskap som faktiska möjligheter att bestämma över sin egen kropp och uttrycka sin sexualitet utan rädsla för diskriminering. Dessa rättigheter är också förutsättningar för god samhällslig och ekonomisk utveckling.

För Vänsterpartiet är rätten att bestämma över sin egen kropp och uttrycka sin egen sexualitet grundläggande rättigheter för varje enskild individ på jorden, rättigheter som vi inte kan kompromissa med. Vi menar att Sverige ska vara ett land som konsekvent försvarar dessa grundläggande rättigheter, oavsett var, av vem eller med vilka motiv de kränks eller inskränks.

Vi ser att dessa rättigheter hänger ihop, oavsett om det handlar om aborträtt, arbetet mot mödradödlighet, tillgång till korrekt sexualupplysning eller hbt-personers (homosexuella, bisexuella och transpersoner) rätt att leva liv fria från diskriminering och därför har vi valt att samla dessa frågor i en motion. Vi ser också att dessa rättigheter nu i alltför stora delar av världen är under attack från konservativa, högerextrema och/eller religiösa grupper. Men vi ser också möjligheterna för Sverige att utforma en samlad utrikespolitik där vårt land tar täten i det internationella arbetet för att alla har rätt till sin kropp och sexualitet.

4 Läget i världen

Trots att rätten att bestämma över sin kropp och uttrycka sin sexualitet på sina egna villkor är grundläggande mänskliga rättigheter, inskränks dessa rättigheter i alltför stora delar av världen. 120 miljoner kvinnor i världen saknar möjlighet att använda preventivmedel eller annan familjeplanering. WHO beräknar att 400 kvinnor och flickor dör varje dag i samband med osäkra aborter och enligt FN dör 536 000 kvinnor per år i samband med barnafödande. I 85 länder riskerar hbt-personer att fängslas på grund av sin sexualitet eller könsidentitet och i nio länder riskerar hbt-personer dödsstraff.

I många länder ser vi hur konservativa, högerextrema och/eller religiösa grupper aktivt arbetar för att förbjuda abort, begränsa tillgången till korrekt sexualupplysning och inskränka hbt-personers rättigheter, i alltför många länder har detta arbete krönts med framgång under de senaste åren. 1993 avskaffade Polen den fria aborträtten och i dagsläget är abort endast tillåtet vid fara för moderns liv, om fostret är svårt skadat, bär på en allvarlig sjukdom eller om kvinnan blivit gravid vid en våldtäkt. Enligt Federationen för kvinnor och familjeplanering genomförs mellan 80 000 och 200 000 illegala aborter per år i Polen. Den 13 september 2007 beslutade det nicaraguanska parlamentet att föra in landets totala abortförbud, som man infört året innan, i brottsbalken. Kvinnor som utför abort riskerar nu upp till två års fängelse. Endast fem av parlamentets 92 ledamöter röstade emot förslaget. Den 14 juli

2009 godkände det litauiska parlamentet ”lagen om skydd av minderåriga mot skadliga effekter av offentlig information” som i praktiken innebär att det blir olagligt att informera om hbt och hbt-personers situation i skolor och i andra offentliga sammanhang där barn kan ta del av informationen. Det är uppenbart att de sexualkonservativa krafterna mobiliserar, utvecklar sitt internationella samarbete och inspireras av varandras framgångar.

Samtidigt ser vi hur kvinnor och hbt-personer organiserar sig och kräver sina rättigheter, många gånger med stort mod och inte sällan med stor risk. Denna kamp har i flera länder resulterat i framgångar. Den 27 augusti 2009 röstade Uruguays parlament för att landet ska tillåta adoption för samkönade par. 2007 tillät Portugal abort upp till tionde veckan efter en folkomröstning där drygt 60 procent stött en förändring av landets lagstiftning. Den 2 juli 2009 beslutade Indiens högsta domstol att avskaffa paragraf 377 som inneburit att sex mellan personer av samma kön kunnat bestraffas med upp till tio års fängelse.

Vi lever i en tid av hårdnande politiska motsättningar om rätten att bestämma över sin kropp och uttrycka sin sexualitet på sina egna villkor. Behovet av röster som höjs, av länder som agerar, är därför stort. Samtidigt är möjligheterna att påverka utvecklingen stora för dem som har modet och viljan att stå upp för dessa grundläggande rättigheter.

5 En samlad utrikespolitik för allas rätt att bestämma över sin kropp och sexualitet

Rätten att bestämma över sin kropp och uttrycka sin sexualitet på sina egna villkor är central i arbetet för jämställdhet och sexuellt likaberättigande, men dessa rättigheter är också grundläggande mänskliga rättigheter, avgörande delar i varje strategi för utveckling och demokrati som avser att vara framgångsrik. Dessa frågor kan därför inte förminska till att bli endast frågor om bistånd, de behöver genomsyra den samlade utrikespolitikens alla delar och inkluderas i allt arbete för utveckling, konflikthantering, handel, demokrati, mänskliga rättigheter. Situationen i Sierra Leone, Afghanistan och Demokratiska republiken Kongo visar t.ex. tydligt på sambandet mellan väpnade konflikter och ökad mördardödlichkeit. Sverige har i dag handelsavtal, som EU-medlem, med en rad stater som förföljer hbt-personer, och den höga mördardödlichkeit försvarar ekonomisk utveckling i många av världens fattigaste länder.

Därför anser Vänsterpartiet att frågor om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) ska inkluderas i den samlade utrikespolitikens alla delar; en bra grund är den nuvarande SRHR-policyn. Utifrån SRHR-policyn bör en handlingsplan tas fram för hur frågor om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter ska inkluderas i den samlade utrikespolitikens alla delar och i alla strategier rörande utveckling, konflikthantering, handel, demokrati och

Fel! Okänt namn på

mänskliga rättigheter. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

För att kunna inkludera arbetet för allas rätt att bestämma över sin kropp och uttrycka sin sexualitet på sina egna villkor räcker det inte med vilja, det krävs kunskap, resurser och erfarenhet, men idag ser vi tyvärr att den kompetensen många gånger saknas på dessa områden. Arbetet med att höja hbt-kompetensen inom Sida har gått oacceptabelt sakta, och EU:s generaldirektorat för handelsfrågor samt Utrikesdepartementets enheter för internationell handelspolitik saknar i stort resurser för att överhuvudtaget lyfta dessa frågor inom handelspolitiken.

Vänsterpartiet anser att det är avgörande att kunskapen höjs på dessa områden inom utrikesförvaltningen och anser att regeringen ska återkomma till riksdagen med en handlingsplan för hur man ska förstärka kompetensen rörande SRHR (inklusive hbt) inom Utrikesdepartementet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6 Arbetet inom FN

FN är och kommer att vara den centrala internationella arenan i arbetet för allas rätt att bestämma över sin kropp och uttrycka sin sexualitet på sina egna villkor. Samtidigt ser vi hur de sexualkonservativa krafterna även inom FN-systemet mobiliserar. Trycket är hårt mot de FN-organ som arbetar med frågor om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, och när den första deklARATION mot diskriminering av hbt-personer antogs den 18 december 2008 valde 57 stater att ställa sig bakom en alternativ text som slog fast att hbt-rättigheter ”hotar att underminera det internationella ramverket för mänskliga rättigheter genom att försöka normalisera pedofili”.

Det finns de som säger att SRHR- och hbt-frågor är för kontroversiella för att man i dagsläget ska vinna framgång inom dessa områden i FN. Men om respekten för dessa grundläggande mänskliga rättigheter ska kunna stärkas måste de som försvarar diskriminering och förvägrar kvinnors rätt till sina egna kroppar konfronteras i öppna samtal. Deklarationen om hbt-frågor visar dessutom att det är möjligt att ta radikala steg inom FN även på detta område.

Nästa viktiga steg för att förverkliga principen om alla människors lika värde är att det internationella samfundet inför en internationell konvention om avskaffande av all diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet. En sådan konvention skulle medverka till att placera frågan om hbt-personers mänskliga rättigheter på den internationella dagordningen och således vara ett stöd i de länder där det finns en politisk ambition att motverka förtrycket av homosexuella, bisexuella och transpersoner. En konvention skulle även innebära ett stöd till ofta hårt ansatta krafter som verkar för sexuellt likaberättigande. Därför anser Vänsterpartiet att Sverige i FN bör verka för en konvention om avskaffande av all diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Vid FN:s 60:e generalförsamling 2006 tillsattes ett råd för de mänskliga rättigheterna, som ersätter den tidigare kommissionen för mänskliga rättigheter. Sverige var ett av de länder som aktivt drev frågan om ett nytt råd. FN:s råd för de mänskliga rättigheterna ska bl.a. främja den universella respekten för de mänskliga rättigheterna, behandla situationer där de mänskliga rättigheterna kränks och främja utbildning om de mänskliga rättigheterna.

De internationella förpliktelser som ligger till grund för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter spänner över flera områden. Här återfinns medborgerliga och politiska rättigheter men även ekonomiska, sociala och kulturella. Det ligger ett oerhört stort värde i att alla människors mest väsentliga behov tillgodoses i form av rättigheter. Åtnjutandet av samtliga fri- och rättigheter som garanteras ska ske på ickediskriminerande sätt. Av principen om icke-diskriminering framgår att alla är lika inför lagen. Enligt artikel 1 i FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna från 1948 stadgas att alla är födda fria och lika vad gäller värdighet och rättigheter. Av artikel 2 framgår att rättigheterna tillkommer envar.

Vänsterpartiet anser att FN:s råd för mänskliga rättigheter även ska främja rätten att få bestämma över sin egen kropp och uttrycka sin sexuella läggning och sin könsidentitet, behandla fall där de mänskliga rättigheterna kränks på dessa områden och främja utbildning och kapacitetsbygge. Därför anser vi att Sverige i FN-sammanhang bör verka för att mandatet för FN:s råd för mänskliga rättigheter även ska inkludera sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter såväl som rätten att uttrycka sin sexualitet och könsidentitet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

En milstolpe i arbetet för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter var FN:s konferens om befolkning och utveckling i Kairo 1994 (ICPD – International Conference on Population and Development in Cairo). Handlingsplanen, som 179 länder enades om, innebar ett viktigt steg bort från synen att det som tidigare alltid kallats befolkningsfrågor handlade om att regeringar skulle bestämma en befolkningspolitik och mot ett synsätt där individers rätt att bestämma över sin kropp, sin sexualitet och sitt barnafödande sattes i centrum. Handlingsplanen från Kairo är fortfarande ett avgörande verktyg och bör utgöra en grundsten i Sveriges arbete med SRHR-frågor. Målen i det undertecknade dokumentet Programme of Action behöver ges ökad uppmärksamhet i biståndsarbetet, och kan tillsammans med bl.a. millenniemålen och de afrikanska staternas Maputo Plan of Action ligga till grund för nationella handlingsplaner för SRHR. Sverige ska verka för att alla mottagare av bilateralt bistånd utvecklar nationella handlingsprogram för arbetet med SRHR. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Ett annat centralt verktyg i arbetet för ökad respekt för SRHR-frågorna är millenniemål fem som slår fast att mödradödligheten ska minskas med tre fjärdedelar till 2015. Detta är inte en målsättning, det är ett löfte som världens länder, inklusive Sverige, gett jordens befolkning. I dag beräknar FN att 536 000 kvinnor och flickor dör varje år till följd av komplikationer i samband med graviditet och förlossning. 99 procent av dessa dödsfall sker i syd. Tyvärr har framgångarna i arbetet med millenniemål fem varit ytterst begränsade, mer begränsade än kanske på något annat område som millenniemålen

Fel! Okänt namn på

täcker. 1990 uppgick mödradödligheten till 480 dödsfall per 100 000 förlossningar, i dag är siffran 450. Det är uppenbart att biståndsgivarna och de internationella organisationerna inte på långa vägar prioriterat arbetet med millenniemål fem i tillräcklig utsträckning. Den borgerliga regeringen valde 2009 att utöka stödet till millenniemål fem med 100 miljoner kronor; det var en välkommen satsning. Vänsterpartiet anser att Sverige inom ramen för EU och FN måste arbeta för ökade resurser och prioritering av arbetet med att minska mödradödligheten och uppnå millenniemål fem. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

FN:s befolkningsfond (UNFPA) spelar en central roll i arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och för att millenniemål fem ska uppfyllas. Fonden har därför blivit till måltavla för de sexualkonservativa krafterna, bl.a. valde George W Bush vid sitt tillträde som president att dra tillbaka USA:s stöd till fonden. Tyvärr har Sveriges stöd till UNFPA varit vacklande de senaste åren – 2008 valde den borgerliga regeringen att minska stödet från 405 till 400 miljoner kronor, inför 2010 planeras nya neddragningar av det svenska stödet till UNFPA.

Även FN:s utvecklingsfond för kvinnor (Unifem) spelar en central roll för kvinnors mänskliga rättigheter, politiska deltagande och för att främja jämlikhet genom att ställa upp med expertis. Men även till denna fond har det svenska stödet varit vacklande – 2008 valde regeringen att dra ned anslaget för Unifem, från 26 till 22 miljoner kronor, vilket är mycket olyckligt. Biståndsministern har dessutom aviserat att stödet till Unifem ska ”omprövas”. I september 2009 beslutade FN:s generalförsamling att slå ihop Unifem med tre andra FN-organ som idag arbetar med jämställdhetsfrågor. Det skapar förutsättningar för en större tyngd för jämställdhetsfrågorna inom FN-systemet.

För Vänsterpartiet är UNFPA och Unifem avgörande aktörer i arbetet för rätten att bestämma över sin egen kropp och uttrycka sin egen sexualitet. Vi har därför motsatt oss neddragningen till dessa FN-fonder och kommer även framöver att verka för att det svenska stödet till de FN-organ som arbetar med SRHR, hbt och jämställdhet garanteras.

7 Arbetet inom EU och Europarådet

Även i vårt eget närområde inskränks rätten att bestämma över sin egen kropp och uttrycka sin egen sexualitet. Europeiska unionen, Europarådet och dess medlemsstater har på flera områden blivit en tydlig arena där konservativa och religiösa krafter försöker flytta fram sina positioner, i flera fall med framgång. Länder som Malta, Irland och Polen har lyckats blockera EU:s arbete med SRHR- och hbt-frågor vid flera tillfällen och i en rad medlemsstater har lagstiftning införts som inneburit ett tydligt bakslag på dessa områden.

Europarådets konvention om de mänskliga rättigheterna och artikel 13 i EG-fördraget förbjuder uttryckligen diskriminering på grund av sexuell läggning. Trots det saknar samkönade par alla möjligheter till rätten att ingå partnerskap/äktenskap i länder som Italien, Österrike, Rumänien och Grekland.

Fel! Okänt namn på

Europarådets parlamentariska församling antog den 16 april 2008 en resolution som uppmanar Europarådets samtliga 47 medlemsländer att garantera kvinnor rätten till laglig och säker abort och understryker vikten av tillgång till preventivmedel och sexualupplysning. Trots det ser vi i dag i flera av Europarådets 47 medlemsländer att rätten till laglig och säker abort helt eller delvis begränsats, vilket resulterat i att kanske så många som 800 000 illegala aborter utförs årligen i Europa.

Risken är att antalet illegala och osäkra aborter kommer öka. Vi ser att trycket är hårt i Litauen, i Slovakien och i Kosovo att inskränka aborträtten. Men även i länder där abort är formellt tillåten ser vi att det i realiteten finns tydliga inskränkningar och hinder för kvinnor. I Italien, ett land som legaliserade abort redan 1978, vägrar i dag 69 procent av läkarna att genomföra en abort med hänvisning till s.k. moraliska skäl.

Det har blivit uppenbart att EU inte varit berett att använda de maktmedel man har för att upprätthålla respekten för sina egna regelverk. Under de senaste åren har vi kunnat se hur regeringarna i Lettland och Polen öppet motarbetat hbt-personers rättigheter och bl.a. motsatt sig eller försvårat genomförande av Pridefiranden. Litauen har genom ”lagen om skydd för minderåriga mot den skadliga effekten av offentlig info”, som antogs den 14 juli 2008 och som tydligt inskränker yttrandefriheten när det kommer till bl.a. hbt-frågor, brutit mot Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna, EG-fördraget och Köpenhamnskriterierna för medlemskap i EU utan att det fått några konsekvenser.

Under de senaste åren har det blivit tydligt att ett EU-medlemskap inte är en garant för att hbt-personer ska undgå diskriminering eller att sexuella och reproduktiva rättigheter ska respekteras. I ett flertal länder finns en omfattande diskriminering i lagstiftningen. Sverige bör se över möjligheterna för ytterligare åtgärder mot de medlemsländer som inte efterlever de mänskliga rättigheterna avseende sexuell läggning och könsidentitet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I dag har flera länder som har en historia av omfattande diskriminering och förföljelse av hbt-personer ansökt om medlemskap i EU. Erfarenheterna från Polen och Lettland visar att det inte räcker att ansökarländerna formellt uppfyller de lagmässiga kraven i Köpenhamnskriterierna, ansökarländer behöver även uppvisa ett engagemang för att arbeta mot diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet. Köpenhamnskriterierna behöver därför skärpas avseende hbt-personers rättigheter. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet anser inte att EU ska utforma gemensamma regelverk för aborträtt, lagstiftning på detta område sker bäst på nationell nivå. Samtidigt behöver EU slå fast att rätten till laglig och säker abort är att betrakta som en grundläggande mänsklig rättighet, på samma sätt som yttrande- och mötesfrihet, strejkrätt etc. Om EU med trovärdighet ska driva frågor om mänskliga rättigheter kan enskilda medlemsstater inte tillåtas få inskränka och kränka dem. Tyvärr har unionen gått i den motsatta riktningen genom att man gett Irland garantier för sitt förbud mot aborter inför landets folkomröstning om

Fel! Okänt namn på

Lissabonfördraget. Vänsterpartiet har motsatt sig att Irland skulle få undantag på detta område.

Sverige bör därför inom ramen för EU verka för att rätten till laglig och säker abort ska räknas som en grundläggande mänsklig rättighet som medlemsstaterna ska respektera. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8 Utvecklingssamarbete

Vänsterpartiet anser att ett av de viktigaste verktygen för att stötta den kamp som förs för rätten att bestämma över sin egen kropp och uttrycka sin egen sexualitet runt om i världen är vårt utvecklingssamarbete. I många av de länder som Sverige bedriver utvecklingssamarbete med är aborträtten starkt eller helt begränsad och hbt-personer riskerar fängelsestraff.

Behovet är stort av givarländer som är beredda att stötta organisationer som arbetar för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i syd; alltför många givare saknar viljan eller modet att engagera sig i dessa kontroversiella frågor. Samtidigt ser vi hur de krafter som motverkar aborträtt och hbt-frågor är aktiva i många utvecklingsländer, t.ex. driver katolska kyrkan över 300 000 vård- och omsorgsinrättningar i syd.

Vänsterpartiet menar att Sverige aktivt måste arbeta för att sekulära, icke villkorade biståndsinsatser minskar beroendet av religiösa krafter, vi vill att Sverige ska vara en stark och konsekvent allierad till de modiga män och kvinnor som runt om i världen slåss för rätten att bestämma över sin egen kropp och uttrycka sin egen sexualitet. Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och hbt-frågor måste vara en av topprioriteterna i vårt utvecklingssamarbete. Vänsterpartiet anser att minst 10 procent av biståndsbudgeten ska öronmärkas för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Centralt i arbetet med SRHR-frågor är tillgången till material som rör SRHR. I många länder råder i dag stor brist på exempelvis kondomer, p-piller, spiraler och andra preventivmedel, samt på materiel som behövs vid förlossningar, mödravård och säkra aborter, samt hivtester. Samtidigt tyder mycket på att efterfrågan på t.ex. preventivmedel kommer öka under de kommande åren. Det föreligger därför en stor risk att denna brist kommer att leda till fler oönskade graviditeter, osäkra aborter, ökad mödradödlighet. Denna brist är också ett allvarligt hot för det hiv-preventiva arbetet. I de analyser och strategier som ligger till grund för Sveriges internationella utvecklingssamarbete bör därför kvinnors och mäns tillgång till sexuell och reproduktiv hälsoservice, inklusive tillgång till preventivmedel, kondomer och annan materiel som används vid förlossningar och utförandet av säkra aborter lyftas fram. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Även när det kommer till hbt-frågor finns det ett stort utrymme för att utöka utvecklingssamarbetet. 2006 drevs endast 18 svenska biståndsprojekt med inriktning på hbt till en kostnad av 3,9 miljoner kronor, motsvarande

0,014 procent av budgeten för det svenska utvecklingssamarbetet. I 2006 års regleringsbrev uppdrog regeringen åt Sida att utarbeta en handlingsplan för hur Sverige ska bidra till bättre livsvillkor för hbt-personer i samarbetsländerna. I handlingsplanen för 2007 till 2009 redovisas 11 aktiviteter som ska skapa förutsättningar för att Sverige aktivt ska delta i utvecklingssamarbetets genomförande, i analyser och i olika former av dialog bidra till förbättrade livsvillkor för hbt-personer.

Att handlingsplanen kom till stånd var en framgång, men samtidigt innehåller handlingsplanen tydliga brister och ambitionsnivån är alltför låg. Trots det har inte ens dessa låga ambitionsnivåer uppnåtts på alla punkter. I slutet av 2009 ska handlingsplanen utvärderas, en utvärdering som ”ska ligga till grund för Sidas fortsatta arbete med integrering av hbt-frågor i utvecklingssamarbetet” enligt handlingsplanen. Vänsterpartiet anser att det är avgörande att en utvärdering av Sidas nuvarande handlingsplan för hbt-frågor kommer till stånd under 2009 och att en ny handlingsplan utarbetas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9 Frivilligorganisationernas roll i och utanför Sverige

Över hela jorden finns det människor som organiserar sig tillsammans för sin rätt att bestämma över sin kropp och uttrycka sin sexualitet på sina egna villkor. I vissa länder är dessa organisationer väletablerade, i andra bygger modiga aktivister sina organisationer och nätverk från grunden. I dessa organisationer, oavsett om de verkar i Sverige, Nicaragua eller Uganda, finns en enorm kunskap och erfarenhet. Ett framgångsrikt arbete med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter förutsätter att man tar tillvara och bygger på denna kunskap och erfarenhet. En central organisation är International Planned Parenthood International (IPPF) som är ett globalt nätverk med medlemsorganisationer som arbetar i 150 länder med SRHR. Tyvärr har den borgerliga regeringen minskat stödet till IPPF under 2009. Vänsterpartiet anser att Sverige måste garantera ett långsiktigt och utökat stöd till IPPF. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Även om rätten att bestämma över sin kropp och uttrycka sin sexualitet på sina egna villkor är universell kommer arbetet för att uppfylla dessa rättigheter se olika ut beroende på var i världen detta arbete bedrivs. Kvinnorörelsen i Indien eller hbt-organisationer i Uganda kan säkert inspireras från framgångarna i Sverige, men kan inte kopiera det arbete som bedrivits i vårt land. Varje framgångsrik strategi för att stötta arbetet för allas rätt till sin egen kropp och sexualitet i världen kommer att behöva bygga på och ägas av varje lands egna organisationer och medborgare.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 23 september 2009

Lars Ohly (v)

Marianne Berg (v)

Elina Linna (v)

Alice Åström (v)

Jacob Johnson (v)

Lena Olsson (v)

Hans Linde (v)